Մանզումի էֆքար տէնէ-
ռէ 300 նիւսխէ վերիլիդ, սէ-
նէվի զէյրէթի, իսթանպոլ ի-
չին կէչէր ագճէ 250, վէ պա-
թէ պալըզը 125 զրշ. վէ թաշ-
բալար իչին բօսթա փարաք
տախի իչինէտէ օլարագ, սէ-
նէվի գէյրէթի սաղ ագճէ
250 վէ պաթէ պալըզը տախի
125 զրշ. օլաճագ տէր։
Վէ պէհէանիւսխէսի 40-
արմ արտահա սաթըլաճագ տէր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՄԻԻՆԱՏԻԻ

Իլանաթըն պէհէր սաթըր
իչին պիրինճի սէֆհասա 3
իքինճի սէֆհասա, 2 վէ իւ-
չինճիւ վէ սայիր սէֆհալէրնին
տա 1էր զրշ. պալնաճագ տէր։
Մէքթուպ վէ սայիրէ,
Պէյ-օղլունտա Ֆօղրու-խօջա
467 նումէրօլու խանէտէ Լէ-
վէնթ Հէրբլէր Թաֆա-
նէսինէ Կարագէօ Ց. Փա-
նուսեան իմզինէ կէօնդէրիլէ-
ճէք տէր։

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՃԻՐԷ

ԳԻՇԻՆԱԻ ՍԷՆԷ ՀՏԱՂ ԶԻԼՀԻՃՃԷ ՀԸ 1870 ՄԱՐՏ 18 ՇԱԲԱԹ ԱԶԱՓՐԱՆԿԱ ՄԱՐՏ 30 ՆԻՒՄԷՐՕ 1185

ԻՍԹԱՆՊՕԼ 18 ՄԱՐՏ

ԽԱՐԻՃԻՅԻ

ՄՕՆԲԱՆՍԻԷ ՏԻՒԲԱՍԸ ԻԼԷ, ԲՐԷՆՍ ՀԷՆԸՐԻ ՏԸ ՊՈՒՐՊՕՆ ՄԻԵԱՆՇԻՆՏԷ ՂԱԶԱԳԸ ՕԼԱՆ ՏԻԵԼԼՕ

Լօնտրա զազէթալարը, մէզքիւր զանը վագա իւզէրինէ, քէնտի միւթալաալարը իլէ, սահիֆէլէրինի տօլտուրմագտա տըրլար։

Մէզքիւր տիւէլլօնուն տախի, Բրէնս Բիւր Պօնաբարթըն գանը վագասը կիպի, բօլիթիգաճա էհէմմիէթի պուլունմագտա օլտուղունտան, Իսբանիանըն ահվալը իւզէրինէ, տէրին պիր թէէսսիր բէյտա խանէճէք տէր։

Թայմըզ զազէթասը, Բրէնս Հէնրի տը Պուրպօնուն սալբը վէ զարազքնարի ախլէագընը մէյտանա գօնարագ, Մօնբանսիէ տիւգասընը, տօղրուտան տօղրու օլմագսըզըն թասահուպ էյլէմէքտէ տէր։

Մէզքիւր զազէթանըն ալտըզը մալիւմաթա կէօրէ, միւմայիլէյհ տիւգա, զըսսա կէօրէն օլուպ, միւտէթի էօմրիւնտէ իսկ, անճագ պէշ օն տէֆա, էլինէ թապանճա ալմըշիմիշ։

Հէնրի տը Պուրպօն, պունտան էվվէլկի տախի, Մօնբանսիէ տիւգասը իւզէրինէ, շէտիտ հիւճումլար իթմիշ, վէ հաթթա, պունտան շէնտ մահ մուդատտէմ, երինէ պիր տիւէլլօ տավէթինէ հաճէթ կէօրիւլմիշ իմիշ։

Մէզքիւր հիւճումլարըն էսասը, Մօնբանսիէ տիւգասընը, քէնտինի խարանա զըրալը նասպ իթտիրմէք իչին, շունա պունա, քիւլլիէթլի բիշիմթիլը վէրմիշ օլմասը, վէ հաթթա, քէնտի իւմիտի պաշա չըզմամըշ օլտուղունու կէօրիւրքտէ, բիշիմթ վէրէյի ադճէլէրի, կէրի խթմէմիշ օլմասը զանը իսկ տէ, պունլարըն սահիհ օլմալարը, իֆրաթ տէրէճէտ շիւրհէ թահթընտա պուլունմագտա տըր։

Մօրինիկ Բօսթ զազէթասը տախի, Բրէնս Հէնրինին ալտէագը, վէ Մօնբանսիէ տիւգասը իւզէրինէ, զարագ ու նէֆսանիէթի ալէամէթի օլարագ, իֆրաթ տէրէճէտ շէտիտ հիւճումլար իթմիշ օլմասընա տայիր, Թայմըզըն կազտըզլարընը թաստիգ իթտիքտէն սոնրա, Մօնբանսիէ տիւգասընըն շիմտիէ գաստար, քէնտի հագդընտա կէօսթէրմիշ օլտուղու թէհամմիւլիւ պօղմագ իչին, հէր վազդթտան զիեատէ շէտիտ սուրէթտէ միւմայիլէյհին իւզէրինէ հագարէթլը եազտըրմըշ, վէ նիհայէթ իւլ էմր, էշ, տիւէլլօտա գարար գըլարագ, Բրէնս Հէնրի, քէնտի էօմրիւ իլէ, մուարազանը ճէրիմէսինի էօտէմիշ տէր, տէր։

Բօլիթիգաճա վէ շախաճա մուարազալարը, դան իլէ հալլ իթմէք մատտէսի, աճընաճագ պիր շէյ տէր, տէր, Մօրինիկ Բօսթ, հալտու քի, մէզքիւր ատէթ, տիւնէանը հէր թարաֆընտա տախի մահվ իտիլտ, հէրսինտէն սոնրա մահվ օլաճագ մահէլլի, Իսբանիա տըր, չիւնքի, Իսբանիօլլար, հալա էսկի տէրէպէյլէք թարիխլէրինտէ եաշամագտա տըրլար։

Մէզքիւր տիւէլլօնուն պիրինճի, վէ էն միւհիմմ նէթիճէսի, Իսբանիատա, Մօնբանսիէ տիւգասընըն նուֆուզ՝ու թէէսսիրինէ, զայէթլի պիւյիւմէսի օլմուշ օլաճագ տըր։

Հաթթա Իսբանիօլլարըն աղզընտան շունու տախի իշիտէճէյիմիզ սահիհ տէրքի, Ալլահ, Մօնբանսիէ տիւգասընը, Իսբանիա թախթընա զուուտ իյլէսին իչին, Բրէնս Հէնրինին զուրշունունտան էսիրկէմիշ տէր, տէյի։

Հալը հազրատա, Մօնբանսիէ տիւգասընըն, Իսբանիա զըրալը օլապիլմէսի իչին, մէզքիւր վագա, լիւզումի կէօրիւնտիւյիւնտէն զիեատէ, միւմայիլէյհ տիւգանընն, նուֆուզ ու թէէսսիրինի արթրարապիլմիշ տէր, տէյէպիլիրիզ։

Վէլ հասլը, տէր Մօրինիկ Բօսթ, Մարէշալ Բրիմին տախի, միւմայիլէյհ տիւգա իլէ պաշգա պիր միւնասիպէթլէ պարընմագտա օլտուղու տախի մէյտանտա պուլունտուղունտան, զաթէն աղըզլանմըշ օլան զըրալ նասպը մատտէսինտէ, եա շիմտիքի նիզամնամէ իլէ, Մօնբանսիէ տիւգասը, զըրալ նասպ օլաճագ, եա եօղսա պաշգա նիզամնամէ իլէ, Ճիւմհուրիյյէթ իհտաս օլաճագ տըր։

Տէյլի Նիուս զազէթասը տախի, թըպզը, Թայմըզ վէ Մօրինիկ Բօսթ կիպի, Բրէնս Հէնրինին ալտէագը հազրընտա իյի շահատէթ իթմէմէքտէ, վէ Մօնբանսիէ տիւգասընը, տօղայրատան թասահուպ էյլէմէքտէ տէր։

Տէյլի թէլէկրաֆ տախի, այնի էֆքարը պէհատ պիրլէ, շու ամիտէքի մալիւմաթլարը իւլավէ էյլէմիշ տէր։

Իքինճի ամէնշէ, երինէ էվվէլ էմիրտէ, Բրէնս Հէնրի քէնտի թատանճասընը պօշալթարգտա, զուրշուն Մօնբանսիէ տիւգասընըն, երիզիհնիւ սէրբրմըշ տըր, քէզալէք մուամէլէյհ տիւգանընն իքինճի զուրշունու տախի, Բրէնս Հէնրինին թատանճասընա բասթ կէլէրէք, անընն էլինի եարալամըշ տըր։

Շահիալէր, իքի թարաֆտան տախի պիրէր բարչա դան չըզմըշ օլտուղունու կէօրտիքտէ, արթըզ օնօր թաղմինամը վէրիլիպ պիթմիշ տէր տէյէրէք, տիւէլլօնա խիթամ վիրէրէք խթէմիշլէր իսկ տէ, Բրէնս Հէնրի, մութլաղ սուրէթտէ պիր էօլիւմ զուհուրա կէլմէսինէ գարթէն գարար վէրմիշ կէօրիւնէրէք, սիլահլարընն պրրաղըլմասընը ըլատա էյլէմիշ տէր։

Մօնբանսիէ տիւքասը, Բրէնս Հէնրինին վուրուլուպ եէրէ տիւշմէսինի կէօրտիքտէ, «աման Ալլահրմ նէ՝ եաբտըմ», անընն էվլատլարը էօքսիւզ դալմաերպ, իլա պէնիմ էվլատլարըմ օլաճագլար տըր» տէյի պաղըրմըշ, վէ օր դատար ալթ իսսի օլմուշ տուր քի, շիմտի զայէթլէ քէյֆսիզ պուլունմագտա տըր։

Տէյլի թէլէկրաֆ, պունլարը եազտըդտան սոնրա, զայէթլէ հազրդի օլարագ, շէօյլէ իլավէ էյլէմիշ տէր։

«Միւմայիլէյհիմ տիւգա, վէ Բրբէնս, իքիսի տախի զրալ ֆամիլեասըրընան, եանի պիրիսի Օրլէան, վէ տիկէրի Պուրպօն ֆամիլեասընտան պուլունտուղլարը, վէ պիրպիրլէրինէ տախի, պու դատար եազդն այրապա օլմուշ օլտուղլարը հալտէ, քէնտի պէյնլէրինտէ վագը օլան միւնազասաեր, դուրշունտան պաշգա պիր թարիղ իլէ հալլ իտէմէմիշ օլտուղլարը, տիւնէանդն տէօրթ թարաֆընա պիլտիրիլտիքտէ, հէր քէս, նէ՞ եօլտա պիր հիւքմ վէրէճէք տէր։»

«Տիւէլլօնուն, պարպարճա վէ ճանավարլարա մախսուս օլան պիր ատէթ օլմուշ օլմասը, Լէվրօպանընն դարա զըթասը էհալիլէրինէ, հէնուզ մալիւմու օլմամըշ տըր։»

Սապրդ Պավիէրա բէյիսի վիւքէլասը օլան Մ. տը Հօհէնլօհ եէրինէ բէյիսի վիւքէլա նասպ օլունմուշ օլան Գօնթ տը Պրբայ, ալաֆրանկա մարտ 11 տէ էճնէպի սէֆիրլէրի իլէ պիր միւլագաթատա պուլունմուշ վէ պունլարա ուղլաշարրընը պիր լիսան դուլլանմըշ օլտուղունտան, Պավիէրատա զուհուր իտէն պուլխանտան Լէվրոպանընն սուլհու սուլահընա պիր խալել կէլմէմէճէք տէյի մէմուլ օլունմագտա տըր։

Կէօրիւնիւր քի, շիմտիքի դապինէթօ Բրբուսիա հիւքիմէթի իլէ իսնիէթի տօսթանէտ պուլունտուղու իլէ պէրաբէր, մէմալիքին խթիդալլիէթի մութլաղասընը պագը սագլամագտըր, Հարպիէ նազրրը, պաշ դապիթանլարը օլ պապտէ դաթիլն թէէմին զըմրմշ տըր։

—Ա.վսթրիատա Տաք թէամիէ օլունան պիր ֆիրգա ազալարը թարաֆընտան Բէշթատա ադտ օլունան պիր մէճլիստէ, մէարիֆի ումումիէ վէ մէզահիպ նազրրը, սէրպէսիյէթի բուհանիէլէ տայիր պիր դանուն լայիհասը թէպլիղ էյլէմիշ տէր։

Սէօյլենտիկինէ նէզարէն, հիւքիմէթ թարաֆընտան թիքլիֆ օլունան գանուն, հիւքիմէթին, ճարբ օլան դանունլարընն փայիմալ օլմասընդ վազրթ, բուհանիճէ իշլէրէ միւտախէլէ իթմէսինի եասագ իթմէքտէ տէր։

Մէզքիւր գանուն լայիհասը, պէլէտիյէ նիքեահա բուխասթ վէ փետերլէրէ տախի, էվլատլարընը իթէտիքլէրի կիպի թէրպիյէ իթմէքլէյէ հուզուզ վէրմէքտէ տէր։

—Ա.վսթրիա իմբէրաթօրու հազրէթլէրի, Բարիստէ, Ա.ըշիտիւք Ա.լպէրթ կէօսթէրիլէն հիւսնի զապուլիէթի իչին, իմբէրաթօր Ն.ապօլէօն հազրէթլէրինէ, պիր թէչէքքիւրնամէ իրսալ էյլէմիշ տէր։

—Կօլուա նամ Ֆրանսըզճա զազէթանընն դավէնճ, միւմայիլէյհ Ա.ըշիտիքանընն, սապրդ Հանովէր զըրալընընն զրը իլէ էվլէնճէյի դարարկիր օլմուշ տուր։

Ա.վսթրիա իմբէրաթօրու շիմտիէ գատար մէզքիւր նիքեահ մատտէսինէ գարշը կէլմէքտէ իսի իսկ տէ, նիհայէթ իւլ էմր, հիւսնի բիզա կէօսթէրմիշ տէր։

—Բօմատան, Ճէնօվանընն Սթէֆնտարտօ Գաթօլիգօ նամ զազէթասընա վարիտ օլան խապէրլէր, խայլիճէ բիսգոպոսլարընն, զաթէն շէհրի մէզգուրու թէրք էյլէմէշ, վէ չօղլարընն տախի, եօլա չըգաճագ օլտուղունու պիլտիրմէքտէ տէրլէր։

—Թրէնսիլվանէտէն վարիտ օլան խապէրլէր, Տալմացիանընն պագը շէհրլէրինտէ շիտտէթլի պիր զէլզէլէ վուղու պուլմուշ օլտուղունու պէհան էյլէմէքտէ տէրլէր։

Գլանա նամ քէօյ, հէվսինտէն զիեատէ զարարտիտէ օլմուշ օլուպ, 37 խանէ քեամիլէն սագաթլանմըշլար, վէ պագը գալան 103 խանէ տախի, թէհլիքէլի պիր հալէ կիրմիշլէր տէր։

10 սաաթ գատար տէվամ իթմիշվէ օն պէշտէֆա տախի, շէհրի մէզգուրու սարսմըշ օլան հարէքէթ էնասընտա, պիւթիւն էհալի տաղլարտա գալմըշլար, վէ շէտիտ պիր սօուգ վէ պուղլար իչինտէ վազրթ կէչիրմիշլէր տէր։

Պիր արա մէզքիւր քէօյ, պիւսպիւթիւն խարապ օլմագ թէհլիքէսինտէ պուլունմուշ տուր. շէօյլէ քի, եազընտա պուլունան տաղտան, իքի ատէտ բէք պատթալ գաեա բարչալարը, եէրլէրինտէն չըգարագ, քէօյիւն իւզէրինէ տօղրու եուվարլանմաեա պաշլամըշլար իսկ տէ, հէլէ քի սըգլըք պիր օրմանա բատա կէլտիքլէրինտէն, օրատան էօթէնէ կէչէմմիշլէր տէր։

—Բարիսին Բէվէյլ նամ զազէթասը գավէլինճէ, Պազըլ շէհրինտէ պիր գըզ վէֆաթ իթմիշ, վէ վասիէթենամէսինտէ, կարիպալտիէ իւչ եիւզ պին ֆրանք պըրագմըշ օլտուղու անլաշըլմըշ տըր։

—Բարիս շէհրին բօլիս նէզարէթի, պունտան սոնրա, էհալի միթինկէրինտէ, խթէնիբտիկի սուրէթտէ նութգ իրատ օլունմասընա բուխասթ վէրմիշ տէր։

Պունտան սոնրա վուղու պուլան միթինկլէրտէ, հէր նէվի մատտէլէր, վէ հաթթա բօլիթիգաճա վէ մէզհէպճէ մատտէլէրտէ տախի, հէրնէ տէրէճէտէ շէտիտ լիսանլար գուլլանընլար, եէնէ բօլիս միւտախէլէ իթմէնէճէք, վէ անճագ ֆէվգէլատէ վագտարտա, միթինկի տաղըթմատա սէլահիյէթի օլաճագ տըր։

Մարտըն 14 իւնճիւ կիւնիւ, իլք տէֆասը օլարագ, Ա.վընիւ տը Շուազի նամ մահէլլէ, պէօյլէճէ, սէրպէսիյէթի քեամիլէ իւզէ պիր միթինկ վուղու պուլմուշ, վէ հիւքիւմէթէ գարշը շէտիտ նութգլար իրատ իսիմիշ իսկ տէ, հազրբատա պուլունան գօմիսէր, սայիր հէր քէս կիպի, եալընըզ ատինէյիճի օլմուշ տուր։

— Կէչէն սէնէ զարֆընտա զարդ օլան կէմիլէրին սահրսը, պու տէֆա, Բարիստէ նէշր իսիմիշ տէր։

Մէզքիւր նէշրիսաթա նէզարէն, քեամֆիէթէն 2,145 զրթա կէմի պաթմըշ օլուպ, պունլարտան 2294 զրթա-

ըլ եւլքէն կէմիսի , վէ 151 գըլթասը տախի վաբօր տուրլար · քէզալիք 159 գըլթա եւլքէն կէմիսի իլէ 8 գըլթա տախի վաբօրլար , պիւսպիւթիւն ղայպ օլմուշլար , վէ նէ օլմուշ օլաուգլարըը մալիւմ օլմամըշ տըր · իմտի անլէր իլէ պէրապէր , 1869 սէնէսինտէ 2612 գըլթա թէքնէլէր թէլէֆ օլմուշլար տըր ։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Լէվընտ Հէրըլտտա օգունտուղունա նէզարէն , Նուպար փաշա հազրէթլէրի , պիր գաչ կիւն տահա իսթանպօլտա գալաճագ իմիշ ։

Սէօյլէնտիկինէ նէզարէն տիւնքի կիւն ազտ օլունան վիւքէլա մէճլիսինտէ , Խըտիվի Միսըրըն , Նուպար փաշա հազրէթլէրի վասըթասըյլա , Պապը Ալիյէ իրսալ էյլէտիկի մաթլուպաթլար իւզէրինէ մէշվէրէթ խտիլմիշ տիր ։

ՍՈՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիզ 28 Մարտ ·

Բըրէնս Բիէր Պօնաբարթ , մուհաքէմէ մէսարիֆաթընը իլէ , 25 պին ֆըրանք զարար զիեան պէտէլի էօտէմէքլիյէ հիւքմ օլունմուշ տուր ։

Գավիէն պիլտիրիլտիկինէ նէզարէն իմբէրաթօր Նաբօլէօն հազրէթլէրի, նէֆիյէ կիթմէսինի Բըրէնս Բիէր Պօնաբարթա էմր էյլէմիշ տէր ։

ԹԻՒՃՃԱՐԻՅԷ

Կէչէն հաֆթատան պէրու փիացամըզտա էփէյի անզուլթա օլմուշ տուր ։ Գահվէ հալէա իւթահարլէ արանմագտա օլուպ , փիացատա մէվճուտ պուլունան մալ կիւն պէ կիւն էքսիլմէքտէ իսէ տէ , կէչէն հաֆթատան պէրու ֆիեաթլար եիւքսէլմէմիշ տիր ։ Գաչըրճա աօզրուտան տօզրու Ֆիլէմէնկ լիմանլարընտան օլտուղու հալտէ , չօգ տէօփիւլմիշ չէքէր կէլմիշ , լաքին ֆիեաթճա պիր թէպէտտիւլաթ վագը օլմամըշ տըր ։

Բամպագ · -փիացամըզտա մէզքիւր մաթահազըրտա զիքրէ չաեան պիր թէպէտտիւլաթ օլմամըշ իսէ տէ , Եվրօպանըն պազըրճա փիացալարընտան պու կիւնլէրտէ ալընան խապէրլէր խայըրլը օլտուղունտան, բամուգ ֆիեաթը պիրազ իւսթէ գօյմուշ տուր. Ամէրիգատան ալընան խապէրլէր տախի , մէվճուտ պուլունան մալլէրին աղալմագտա վէ պինաէն ալէյհ Ինկիլթէրրա լիմանլարընա ազ մալ իրսալ գըլընմագտա օլտուղունու պիլտիրմիշլէր տիր ։ Կէչէն 15 կիւն զարֆընտա , խարիճէ եօլլամագ իչին 5-600, պալեա մալ սաթըլմըշ տըր · Իզմիր մալի , օգգասը 12-12 1/2 ղշ· Ատանա վէ Կէյվէ մալի 11 1/2-12 ղշ· Կիւրճիւ մալի 10 1/2-11 ղշ· Աճէմ մալի 9 3/4-10 1/4 ղշ·

Աֆիօն · -Ինկիլթէրրատա վէ Չինտէ իչթիհարլէ արանմագտա օլտուղունտան պուբատա տախի իչթիհարտա տըր ։ Փիացատա մէվճուտ օլարագ 30-40 քիւֆէ մալ պուլունուպ , թիւճճարլար իխթէտիքըլէրի կիպի ֆիեաթ մաթլուպ իթմէքտէ տիրլէր ։ Կէչէն 15 կիւն զարֆընտա, օգգասը , ճինսինէ կէօրէ , 430-460 օլտուղու հալտէ , օն քիւֆէ գատար մալ սաթըլմըշ տըր ։

Կէթրէ · -Հալէա տուրկուն պիր հալտէ տէվամ իտիպ իշ տախի օլմամագտա տըր ։ Ֆիեաթը իսմէն օլտուղու հալտէ , մըսկալը 18-19 ղշ·

Թիֆթիք · -Օգգասը 9 3/4 ղշ·

Եարմագ · -Տէփիլ եալընըզ խարիճտէն օլունան սըփարիշլար իւզէրինէ , հաթթա , պազը նէզարէթլէր իչին , հիւքիւմէթ թարաֆընտան ճէսիմճէ մալ սաթըն ալընմըշ վէ իւէրուտէ ալընաճագ օլտուղունտան , ֆիեաթլար տէրէճէ պէ տէրէճէ իւսթէ գօյմագտա տըրլար ։ Բուղտայ մալի. եըգանմըշ, օգգասը , 12-12 1/2 ղշ· եըգանմամըշ, 7-7 1/2 ղշ· Անատօլու վէ Կէյվէ մալի · եարըմ եըգանմըշ , 6 3/4-7 ղշ· եըգանմամըշ, 4 1/2-5 ղշ·

Փէքմէզ · -Եյի ճինս մալ եօգ տուր ։ Էնկիւրիւ մալի , սօնրատան թէսլիմ օլունմագ իւզրէ , օգգասը 48-51 ղշ· Վան մալի , աշաղը ճինս , 24-26 ղշ·

Բէյնիր · -Շիմտիլիք արանան եօգ , պազէն ճիւզիճէ մալ սաթըլմագտա տըր · Գաշգէրի վէ Էնկիւրիւ մալի , պիրինճի ճինս , 15-16 ղշ· իքինճի ճինս , 13-14 ղշ· Եօղուրտ , վէ խաքիւէ մալի , 11-12 ղշ· Մէվճուտ օլարագ 1000 թօրպաճա գազըն մալ վար տըր ·

Մազը · -Պու արա արանմաղըպ , ֆիեաթճա տախի պիր թէպէտտիւլաթ վագը օլմամըշ տըր ։ Աճէմ մալի , օքեան , ֆիեաթը իսմէն օլտուղու հալտէ , օգգասը , 11 1/2-12 ղշ· Անատօլու մալի , 10-10 1/2 ղշ· պէհազ մալ , 6 1/2-7 ղշ·

Պօղտայ · -Կէչէն կիւնլէր էսէն ֆուրթունալար սէպէպինտէն մալ կէլմէմիշ օլուպ , ֆիեաթլար իսէ , եիւքսէք թութուլմագտա տըր ։

Ազօֆ սէրթ պուղտասը քիլ·	31-32	ղշ·
Պէսարապիա » »	30-31	»
Թունա » »	28-30	»
Բումէլի » »	26-27	»
Թունա եումշագ պուղ· »	27-28	»
Բումէլի » » »	26-27	»
Թունա զօզօրօզու »	14-14 10	»
Անատօլու » »	13 1/2-13	»
Թունա արբասը »	12-12 20	»
Բումէլի » »	13-13 20	»

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Գալաթա 28 Մարտ

Կէչէն ճումա իրթէսի կիւնիւնտէն պէրու էսհամը ումումիյէ եիւքսէլմէյէ պաշլամըշ տըր , չէօյլէ քի եէվմի մէզքիւրտէ 51 1/2 ութէճավիւզ իթմէմէսիկի հալտէ , պու աւխշամ 51 3/4 զաբանմըշ տըր ։ Տիկէր ֆօնտօլար տախի եիւքսէլմիշլէր տիր ։ Սօսիէթէ ժէնէրալ սէհիմլէրի , 4-4 1/8 լիրա , Գըրէտի Օթօման սէհիմլէրի տախի , 1 1/2 լիրաեա գատար պաշ խուխեօրլար ։ Գըրէտի Օթօման սէհիմլէրի պու կիւն , բէշին օլտուղու հալտէ , 1 1/2 լիրա , վատէ իլէ օլտուղու հալտէ տախի , 1 3/8 լիրա պաշ խուխեօրլար ։

Բում թիւճճարլարը մէզքիւր սէհիմլէրտէն 6000 ատէտ սաթըն ալմագ իսթէմիշլէր իսէ տէ , անճագ 4000 սէհիմ էլտէ իտէպիլմիշլէր տիր · Իշթէ մէզքիւր սէհիմլէրին պէօյլէճէ եիւքսէլմէսինին սէպէպի պու տուր · Խազինէ Թահվիլաթը , վատէլէրինին միւտտէթինէ կէօրէ , եիւզտէ 8-11 ղըշ · իլէ ըսքօնթօ օլունմագտա տըր ։ 1869 սէնէսինի իսթիգրազը , եիւզտէ պէշ պաշ խուպ, Բումէլի տէմիր եօլ իսթիգրազ սէհիմլէրի տախի պաշա պաշ սաթըլմագտա տըր ։

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ 110 1/8-110 2/8 ։

Բարիզ իւզէրինէ չէքիլմիշ 22.85-22 95 ։

ՖՈՆՏՕ ՖԻԱԹԼԱՐԸ

Լօնտրա 29 Մարտ

Էսհամը ումումիյէ աչըլ·	46 1/2 տան 3/4
» » գաբ·	46 1/2 տան 5/8

Բարիզ 29 Մարտ

Ֆրանսըզ ֆօն աչըլ·	74,30
» » գաբ·	73,97 1/2
Իթալեա ֆօն· աչըլ·	53.75(*)
» » գաբ·	55.75
Օսմ· իսթիգ (65) զաբանտը	350,75
Էսհամը ումումիյէ աչ·	47,17 1/2
» » գաբ·	47
Եէնի Օսմանլը իսթիգրազը(69)	318,75

ԷՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ
ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Մարտ	17	Ախշամ գաբանըշ . . .	52- 9
»	18	Սապահ աչըլըշ	52- 7
»	»	Էն եիւքսէք »	52- 9
»	»	Էն աշաղը · »	51-32
»	»	Սաաթ 4 1/2	51-35

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տիւնքի կիւն պէեան օլունտուղու իւզրէ , մարտ 15-27 բազար կիւնիւ Ս. Յովհան Ոսկէբէրան քիլիսէսինտէ Թէճէմմիւ իտէն Շարգ Էրմէնի Գաթօլիքլէրի ումումի միլլէթ մէճլիսինտէ էն զիեատէ գուրա գազանան զէվաթըն էսամիսի տիր ։

568	րէյ·	սաատէթլու	Տիրան պէյ , րէիս
558	»	»	Կէօշէկզատէ Յակոբ էֆէնտի
551	»	»	Միհրան պէյ
547	»	»	Սագըզ Յովհաննէս էֆէնտի
532	»	»	Բօրթուգալ Միքայէլ էֆէնտի
471	»	Իզզէթլու	Տավութզատէ Յակոբ էֆէնտի
435	»		Կիւրէղեան Յովհաննէս էֆ·
369	»		Պէտան պէյ
340	»	Իզզէթլու	Էնտազեան Յովհաննէս էֆէնտի
310	»	Սաատէթլու	Զամիչ Յովհաննէս էֆէնտի
295	»		Թօգաթլը Յովհաննէս էֆ.
263	»		Խուրտաճը Գրիգոր էֆէնտի
256	»		Աղնաւոր Սերովբէ էֆէնտի

Զէվաթը միւմայիլէյհիւմ միւճէտտէտէն թէշքիլ օլունան խարէ մէճլիսինէ րէիս վէ ազա ինթիխապ օլունմուշ օլտուղունտան , Նասպ ու թայինին պույուրուլմագ իւզրէ Պապը—ալիյէ պու կիւնլէրտէ արզ օլունաճագլար տըր ։

(Մէճմուա)

Ատանա 1 մարտ 1870 ·

· · · Միւսիւֆ ·

Կէչէն հաֆթա , Գուեումճեան Գրիգոր էֆէնտի մէքթուպունուն սուրէթինի եազմըշտըմ Սիս բէյֆիեէթլէրինին կիւզէլճէ վազիհտիր իչին , պու տէֆատէ , Զօրագեան Սահակ վարդապետին Ս. Պատրիարք Հայրս եազտըղը մէքթուպուն սուրէթինի տէրճ իտէճէյիմ քի , աղ չօգ մալիւմաթտա հէմ անտէն ալըզ օլունուր , հէմ տախի էվվէլքիլէրին թաստիգի տիմէք տիր ·

(Զօրագեան վարդապետին մէք. թուպու սուրէթի)

Ամենապատիւ եւ Բարեփառ Տէր եւ Աստուածարեալ Ս. Պատրիարք ·

Արդարութեան կշռոյն մէջ հաւատամք , եթէ ոչ վրիպեսցի խնդրանս , այո ոչ վրիպի երբէք · սակայն Նախախնամութեանն երկայնմտութիւն մերթ անհամբեր է 'ի հարկանել եւ 'ի գատել զանիրաւս եւ զանաւրէնս , եւ մերթ անագան է · Մերթ արագ արագ լսէ ձայնի բողոքարկուաց անմեղ եւ անհամբեր ոգւով զվրէժ արդարութեանն հայցողաց, իսկ մերթ անագանահաս է եւ ոչ մատուցանէ արագ զունկն առ ոսոխս անըզգամաց · Այլ հաւաստի ուրեմն ոչ երբէք վրիպի խնդրանս ·

Գոհութիւն եւ փառս մատուցանեմք խնկելի կամաց Բարձրելոյն , որ հետ զամենայնի զմեզ վաստակաբեկ աներոյ եւ դոգիս ժողովրդեան իւրում յանկարծ քաղելոյ այց ել եւ արար փրկութիւն տանս Թորգոմայ յարուցանելով մեզ փրկիչ եւ Լուսաւորիչ երկրորդ զՎեհափառ Ս. Հայրիկդ մեր , որոյ վեհափառութեանն 'ի Նախնումն աշակերտելոյ բարեբաղդեալ արժանաւորեալ եմք աջոյն համբուրիւ զի՛լ 'ի կարգս եւ 'ի շարս հարազատ որդւոցն ·

Զարգիս՝ գլուխ հալածանաց եւ տաբապագդութեանս մեր եւ անխիղճ եւ անողորմ ձեռք դաւաճանութեան վերստին վասն մեղաց մերոց ամբարձեալ գոռոզաբար 'ի վերայ միաբանութեանս, մեծ եղեւն չարութեամբ հար եւ չարչարեաց եւ իբր զօրահաս խելագարեալ ոչ զեղխեալ չարաթոյն բանս իւր 'ի բերաբանից իւրմէ գիտէ եւ ոչ զեղեանն, զոր գործէ , ճանաչէ ·

Զնիկողայոս ամբարտաւան Նախահայրսէն ասեմ եւ զանկրօն Գաւիթ Ներշապուհ վարդապետէն , որք գլուխ եւ ձեռն եղեալ հալածանացս չառն թոյլ եւ դադար հանգստեան , եւ որպէս զնշամեցու զվաստակս մեր ծախեն յումպս չուայլութեան , եւ զանհնարին դաւս ապօրէնս խորհին զցայգ եւ զցերեկ , որոյ զգխարդ՝ թէ հնազիր ծանօթութեամբ եւ թէ 'ի ձեռն Մեծ. խըմբագրին Մանզումէի քանիքանիցս աղերսարկեալ եմք 'ի մեծապատիւ ատեան վեհափառ Սրբազնութեանդ ·

Այս չարահնար տանջանօք չարչարեցաւ առ 'ի մահացու ցանել զՅօհան վարդապետն կարճահասակ , բայց ողորմութեամբ Տեառն շունչ կենդանութեան նորա ոչ իսպառ սպառեալ դարձ անդրէն առ ինքն , զի ակամատես եղեալ կործանման հալածչին իւրոյ , եղիցուք քաջ հրաշալեացն Աստուծոյ եւ առաքինութեան Ձերում Աստուածարեալ Ս. Հայրութեան ·

Քանիցս քանիցս թէ հնազդութեամբ եւ թէ այլով միջնորդաւ աղերսարկեալ ծանուցաք , այլ հզխնեմք թէ վասն է՞ր հանդուրժէ տակաւին անհամբեր եւ արդարահաս սիրտ աստուածութ Ս. Հայրութեանդ · միթէ տակաւին չեւ իցէ լցեալ չափ հալածանաց միաբանութեանս մեր · եւ միթէ չի՞ւ է հասեալ ժամն բարենաշ իսպառ նուաճման զօռոզութեան եւ ամբարտաւանութեան Կոռնոս Նիկողայոսին ·

Եթէ այդպէս իցէ , ապա ուրեմն հարկ է եւ մեզ թողուլ լքանել զՄայր Աթոռն մեր , յորում ծնեալ եւ սնեալ եմք , եւ խոյս տուեալ թաքչել աստ եւ անդ առ ժամանակ ինչ , մինչեւ այց ելցէ Տէրդ մեր եւ Ազգ. փրկութիւն մեր , եւ զանվաւեր եւ զապօրինաւորն իւրայնովքն հանդերձ մերժեսցէ իսպառ եւ զարժանաւորն ընտրեսցէ մեզ 'ի Հայրապետդ ·

Այսու սոխյաղական հարկադրութեամբ , ահա նուաստ ստորագրեալս առ ժամս մեկնիմ եւ գնամ յուխտ Ս. տեղեացն սոսպինականաց , ուր հրաւիրեալ էիք 'ի նախնումն՝ հրաւիրակօքդ Նըկըլին Աւետեաց , եւ անտի ունիմ դիմեալ յերկրպագութիւն Ս. Հորդ Լուսաւորչի Երկրորդի Հայաստանեայցս , եւ մնալ ընդ հովանաւորութեամբ Նորին Ամենապատիւ Վեհ. Սրբազնութեան մինչեւ իսպառ եւ սպառ սպառ մերժեսցի բարձցի ու հալածեսցի Կոռնոսն 'ի Կիլիկիոյ ·

Մեք վասն այն դաւադրեմք 'ի Նիկողայոսէն , զի արգել լինիմք խորհրդոց եւ գաւազրութեանց իւրոց եւ իւրայնոց. զի նոքա 'ի գլխերի եւ 'ի տուներեան զանհնարին ապօրինաւորութեանց եւ եթ խորհին , այսինքն խլել , ձերբակալել զհանգիստ եւ զսեփական Ս. Աթոռոյն , եւ գաղտնագողի Միւռոն օրհնել եւ սփռել ծախել ընդ ոլորտս տիեզերաց , որպէս զի երեխայք եւ նորածնեալ մանկունք ազգիս դրոշմեալ ապօրինաւոր օծութեամբ նոցին , հաստատեսցին եւ յօրինաւորութիւն դարձցին անվաւեր եւ պատկառելի արարք չարութեանց իւրոց · Մեք յաւիտեան մերժեմք եւ ոչ ընդունիմք ըստ կանոնի Ս. Հարց եւ Հայրապետաց , եւ նզովեմք զապօրէն խորհուրդս Նիկողայոսի եւ Ներշապուհ Գաւթիդ ·

Իսկ եթէ առանց յաջողելով ընդհանուր խորհրդոյն գիպեսցի , զաջ Սրբ. Լուսաւորչին առեալ խոյս տալոց են 'ի Լիբանան , վասն այն քանիցս տուաք կնքել զգանձատուն եւ զեկեղեցի Աթոռոյս առ ահի , զի մի կարասցին 'ի գըլուխ տանել զդիտաւորութիւնս իւրեանց այլ նոքա զնախնի աւանդութիւնս հարց պատճառեալ առաջի խաժամուժ ամբոխ հարկեցուցին զմեզ բանալ զկնքեալ դուռն եկեղեցւոյ , այսու պատմնաւ թէ մի երբեք միջամխեսցին ինքեանք 'ի գործ ինչ պաշտաման ·

Ս. Հայր վեհ . եւ գորովագութ , ահա նուաստութիւնս մեր) ամենայն հպատակութեամբ եւ հնազանդութեամբ ըստ կարի մերում ջանացաք պաշտպանել զՍ. անօթս եւ զերաւունս Սրբ. Աթոռոյս եւ ամենայն Ազգիս մինչեւ ցայս վայր , ուր վճառեալ սպառին կար մեր · Մնայ արդ Ձերում հուժկու եւ բարձրագոյն զօրութեան 'ի Թիկունս հասեալ հիմնայատակ տապալել զԲաբելոնեան զաշտարակն եւ բնաջինջ առնել զկտրեան 'ի Կիլիկիոյ ·

Որում ամենայն միաբանական եղբարք մեր եւ ամենայն հարազատ ժողովուրդք Կիլիկեան յետ այսքան աղերսարկութեանց եւ սրբհանգակաւ հանրագրութեանց ակնկալեալ սպասեն եւ միայն բարձրագոյն հրամանի եւ կամաց ·

Ձերում գերափառ եւ Աստուածարեալ Սրբազնութեան

1 մարտ 1870 ստորագրել Ն. Մ.

յԱտանա [illegible]

Զօրագեան

Միաբան Ս. Աթոռոյն Կիլիկիոյ

Իշթէ Նիկողայոսն էֆէնտիրիւ · մաւզատէմ եպիսկոպոսլար իչինե [illegible] միւլէթ կէօրմիւ տէ , չիմտիտէ Միւռօն

օրհնել իթմէէ չէգըլտըրըլմասը, վէ միւքանլար մանի օլտուղունտան, պիրէր ատախէ իլէ վարդապետ վէ քահանալըրը տէօմէյէ գալքըշմըշ տըր։

Պիր Թօշաֆ չէյ տահա տիյէյէլիմ օլուր, մէքթուպու մու եազարտան Սիմէօն Ուրֆալեան Յակոբ էֆէնտիյէ պիր Թէլ կէլտի վէքիլ Յովհաննէս վարդապետտէն քի, Նիկողոս Իսթանպօլտան պիր մէքթուպ կէլմիշ (Միրիճան Մարգար) իմզասըյլա, եազմըշ քի միլլէթ կաթողիկոսլուղունու Թաատիգ էթտի, վալէյտէ Թէլ չէքիլտի տէյի, սահիհ մի դայրի սահիհ մի պիլտիր տէյի, մուամիլէյէ տախի Թէլլէ վալի բաշաեա կէօնտէրտիյիմտէ, պանա էօյլէ պիր չէյ գէլմէտի եազըլը եօգ տուր տէմիշ, վէ էօյլէճէ Թէլին ճէվապը եազըլմըշ տըր։

Իշիտէ պիր հէր քէսի իւրքիւտիւփ վէրքիլմէք Թէօպիլէրինէ միւպաշէրէթտէ իտէլէրտէ, Այաս էթմէսին էօյլէ պիր չէյ զուհուր իթսէ, րուհանիյէմիզին վէ միլլէթիմիզին հուգուգէթի հիչ գալմագ, տիւնեատան էպէտէն համբաոնալ օլուր։ * * *

(Սայըր ղազէթալար հէման հէր հաֆթա, Վ. եհափառ կաթողիկոս հազրէթլէրինի, պիրէր վէսիլէ պուլարագ Թաշլամագտա օլտուգլարը, վէ կիւեա, Պալաժենիա մէսէլէսինտէ, պիւթիւն մէսուլիյէթ միւշարիլէյհ հազրէթլէրի իւզէրինտէ տիր, վէ տէյիշթիրմէքտէ բէք գօլայ վէ քէնտի էլինտէ տիր կիպի, պու ա ինսաֆ վէ հէմիշէ գաֆասընա գաֆասընա վուրտուգլարը հալտէ, պիզիմ իսէ, քեամիլէն սիւքիւթի իթթիխազ իտիպ, վէ եալընըզ Սիտէքի պարպարըլըգլարը վէ ֆէնալըգլարը պիւտիրմէմիզ, վէ տիկէր ղազէթալարըն տախի, ղարշըլըգ օլարագ, օլպագտէ, եանի Սիս հազրէթլէրի պիւթիւն պիւթիւն սուս տուրմալարը, վէ բաժրէգլանէնին տախի, այնի վազիֆէիդլէյի իւյթիւար իյլէմէսի, պազըլարըն մէրագընը տավէթ իթմիշ օլտուղունտան, սէպէպինի պիզտէն սուալ իյլէմէքտէ տիրլէր։

Պունտան սէպէպի բէք տէգդալըթա չաեան օլտուղունտան, էհալի քէնտի նազարը տէգդալթընը, մէզքիւր խուսուս իւզէրինէ չէվիրտէ ճայիզ տիր։

Խըրիմեան հազրէթլէրի, բաթրիգ ինթիխապ իտիլմէզտէն էվվէլ, Ստասա պիր Թուրքու գուրուլմուշ, վէ էջմիածին կաթողիկոսլուղու պաշընա պիր քիւլահ կէչիրիլմէքլիք միւրատ իտիլմիշ, վէ մէզքիւր քիւլահը Մանզումէ չագաչագ իթտիկինտէն, … իֆթիրասը վէ կիւրծիւլտիւսիւ Թէքնէսի մէյտանէ կէթիրիլմիշ, վէ պիր գաչ այ միլլէթ տէնիզինտէ չալգանտըգտան սօնրա, կէրչի պիր ազ վագըթ իչին, ունուտուլտու կիպի կէօրիւնմիւշ իսէ տէ, տալղալարը պիր պիրպիրինի գօվալամագտա պուլունտուղունտան, կիւլ րիւզկեարլար իլէ, եինէ եէնիտէն, մէզքիւր Թէքնէ պաշ կէօսթէրմէնէ պաշլամըշ տըր։

Վէհապը վեհափառ հազրէթլէրի, սէքիզ եպիսկոպոսլարըն ամէլ ու հարէքէթլէրինի Թահսին վէ մէտհ իտէրէք, … վէ … միւէլլիֆլէրինի քիւչիւք տիւշիւրտիւկիւնտէն, Ստասաքի Թուրքու քիւբիւ եէնիտէն գայնամաեա պաշլամըշ, վէ պազը ղազէթալար սախի ճէլպ իտիլէրէք, Թապիի մաեասը արթըրըլմըշ, վէ մահուտ քիւլահա լէնվաի չէքիլէր վէրիլէրէք, հէրչիպատապատ, էջմիածին գուպպէսի Թըրքսինէ կէչիրիլմէքլիք միւրատ օլունմուշ, վէ շու միւրատըն հուսուլի իչին, Թապիաթիյէ, իքի չէյ իգթիզա իթմիշ տիր, չէօյլէ քի, պիր Թարաֆտան Սիս մէսէլէսինի պէօյլէճէ եիւզ իւսթիւնէ պըրագմագ, վէ տիկէր Թարաֆտան տախի, վեհափառ Գէորգ կաթողիկոս հազրէթլէրի կէօզլէրինտէքի զըրըլէրի սրանըպ պուլմագ, վէ բէրթավըղ տէրուհինտէ տիրլէք գատար պիւյիւտէրէք, էհալիյէ կէօսթէրիպ ալտաթմագ, վէ էկէր միւմքին իսէ (.) էջմիածին իւզէրինտէն, հիւմի Թէլքճճիւհինի ղալպ իթտիրմէք, վէ ազըպէթքեար … վէ … լուղէթլէրինտէն նէչէթ իթմիշ օլան չալսըի պիր ղարազըն ինթիգամընը, կէրէք Խորէն սրբազանտան, կէրէք Վ. Եհ. Կաթողիկոստան, վէ կէրէք հէմէֆքեարլարընտան ալմըշ օլմագ . . . ;

Իշթէ պու սէպէպէ մէպնի տիր քի, պիզ էջմիածին ալէյհինտէ եազըլանլար հազգընտա սիւքիւթ իթմէքտէյիզ, վէ ումարըզ քի պիզիմ սիւքիւթ իթմէմիզտէ, սայիր ղազէթալարտա եազըլանլարըն, ղարազ վէ ատավէթ մէյլի օլմասընը, էհալիյէ խապէր վիրմիշ օլմագըըղա, քեաֆի սանըլմագտա տըր։)

ՄԻՒՐԱՑԻԼԻՔ

Պազը սատէտիլէր, միլլէթին մունդասէմ օլտուղու իչի ֆըրգանըն Թարաֆտարլարընը անլամագ իւզրէ, Թանզիմ իյլէտիքլէրի տէֆթէրլէրի, անհալիյէ իմզալամաեա տավէթ իյլէմէլէրինի, իլէրուտէ էքսէրիյէթ գուվվէթի իլէ հազգը տավալէրինի իապթէ գալգըշաճագլարընէ պիր հազըրլըգ աստ իտէրլէր։

Անճագ պիր մէհքէմէտէ, էքսէրիյէթի արա իլէ, պիր տավաեա գարար վէրիլիր իսէ տէ, ֆագաթ էքսէրիյէթի արա պիր տավանըն հազգընա միւճէրրէտ պիր իսպաթ տէյիլ տիր. հազգ տայիմա հազգ տըր. հազգ, ազլ ու չէման իլէ իսպաթ օլուր, էքսէրիյէթի արա իքինճի տէրէճէտէ պիր տէլիլ տիր։ Վէ չունքու իսպաթընտա, միլլէթիմիզին եկիկիրմի սէնէ ազտէմքի հալի իլէ պու կիւնքի հալինի բուլգար իյլէմէք քեաֆի տիր, Համազգեաց ընկերութիւնուն ինտասընտա, միլլէթին ալիմ վէ հալիմ գըսմընըն հէզար ճահտ ու ղայրէթ իլէ, անճագ տէօրթ եիւզ հիսսէ Թօբլաեապիլտի, չիմտի իսէ, յայտարարութիւնուն իյք կիւնիւ իմզա իտէնլէրին ատէտի սէքիզ եիւզէ պալիգ օլտուղու կիպի, չիմտի եանըլմագտա, պին պէշ եիւզիւ աշմըշ տըր, վէ հալէտտա պիր Թարաֆտան արթմագտա տըր։ Շէօյլէ քի, էյհալէթի հազիի զուհուրա կէլէն միլլէթ մէսէլէսի, պունտան օն սէնէ սօնրա վուգու պուլսա իտի, չիւբհէ եօգ տուր քի, Հասուն էֆէնտի, քէնտինի պիր գաչ նէֆէր հէմֆիքեար բահիպինի իլէ եալընըզ կէօրտիւկինտէ Թօսսինինին, պէրպէր օյունունտաքի Տօն Պարթօլօ կիպի, տօնաճագ իտի։ Ջիւնքի Հազգ Թաալէա հազրէթլէրինին պէնիի ատէմ հազգընտա Թախսիս իյլէտիկի գայիտէ իգթիզասընճա, պիր եանտան ճահիլ խիւթիւեարլար էքսիլիպ, օպիր Թարաֆտան, ուլումէ աշինա տէլիգանլըլար Թիւրէտիւքճէ, վէ հէր պիր տէֆա կիւնէշ տօղուպ պաթտըգճա, Հասուն էֆէնտիճիլէր, ինքըրազ պուլուպ, վէ վաթան ղայրէթի կիւտէնլէր իսէ, պէթ Թապի արթաճագ տըր։

Կէլէլիմ էքսէրիյէթին գանըղի Թարաֆտա վէ նէ եօլտա օլտուղունուն Թէճէսսիւսինէ Թարաֆէյնտէն իմզանանան քեաղըտլարըն, ատէտ իմզասը իլէրուտէ ղաչա պալիգ օլաճաղը պիլինէմէզ իսէ տէ, անճագ իքի տէֆԹէրտէ մէվճուտ պուլունան իմզալարըն մուայէնէսինէ ղալըշըլտըգտա, էքսէրիյէթին սանիհէն Ցայտարարութիւն Թարաֆընտա օլտուղու պէտիհի վէ ալէքեար տըր։ Իշ պու Ցայտարարութիւնա իմզա վիրէնլէրին ճիւմլէսի, Իսթանպօլտա միւթէմէքքիւն խանէ վէ ֆամիլեա, տիւքքեանի, Թէզքեահ վէ պիրէր սանաթ սահիպի քիմսէլէր տիր քի, պունլար իլէ, պիր միլլէթ Թէշքիլ օլապիլիր։ Գիրտէ, Հասուն էֆէնտի Թարաֆընտա իմզա վէրէն զէվաթը Թէճէսսիւս իտէլիմ։ Պունլար խանլարտա զըվըլըպ եաթան պիր Թագըմ Մօսկօֆլու կիւրճիլէր, այվազ, աչճը, վէ սարայտար, վէ էչէքճի էսնաֆընտան իպարէթ տիր։ Պունտան սանաթը աերըլաեօրում անլաշըլմասըն, չիւնքի պունլար սայիր պիր սալօտա իմզա վէրէնլէր իլէ պիր ճէմիյէթի պէչէրիյէ ազասընտան տըրլար։ -Պու պապտէ իքի կէօզլէրիմ իլէ կէօրտիւկիւմիւ միւթէվէաս օրէն նագլ իտէյիմ ։-Նազընտա էպնիյէ իչէ իթտիրմիշ օլմամ հասէպի իլէ, չու էչէքճի էսնաֆընը քեանըրմանա մէսիլէմ օլմուշ տուր. պունլարըն կաթողիկոսըրանտան չըղարըգլարընը միւշահէտէ իտիպ, պունտա նէ՞ իչլիյիգ վար տըր տէյի սիւալ իթտիկիմտէ, բաշա պապամըզը Թանըտըղըմըզա իմզա իթմէքտէն կէլիյօրուզ. տէյի ճէվապ իթմիշլէր տիր. կիւեա յայտարարութիւնու իմզա իտէնլէր բաբայը Թանըմագլար։ – Պու գալապալըղը սավըղըգտան սօնրա, սահիհ էրմէնի ղաթօլիգի ճէօմաաթընտան, վէ Իսթանպօլ միւթէմէքքինլէրինտէն տախի, պազը ղէվաթը Հասուն Թարաֆընտա կէօ իւրսիւն, պունլարըն քիմլէր օլտուղունու սօրա՞րըգըն։ Պէտպախթլըգլարընտան, միլլէթ վէ մէվճէպ նէ օլտուղունու, անլաեաճագ գատար Թէրպիյէ օլմամըշ օլուպ, Փրօբաղանտա բաբաալարընա գարըլարագ, միլլէթբէրվէրլիյէ հէրեաիկսութիւն գանն իտէն, վէ պու եօլտա պուլունանլարըն, ճէհէննէմ քիւթիւկիւ օլաճագընա գանաաթագ, տինի վէգալէֆի կիւտանիյէ իլէ Թէէլիֆ օլունմագ տէյի իման իտէն պիր Թագըմ ճիւհէյլա տըր։ Իշթէ պունլար տըր Հասունեանլարըն աճընաճագ պիւյիւք գըսմը։ Պիր ուֆագ գըսմը տախի, Թիւրլիւ ինթէրէսսօ Թահթընտա Հասունեանը օլմագա մէճպուր օլանլար տըր։ Պունլարըն իչինտէ պիր գաչ Վասակ պուլունմամըշ օլայըտը, հէլէ Հասունիսթլէրին իչի փէք խարապ օլաճագ իտի, ֆագաթ, համտ օլսուն քի չու վասակլարըն հիւքմի վագթի կէչմիշ տիր։ Պու ատէմլէրէ վասակ իսմի վէրմէմիզին սէպէպինի տախի անլաթմանը վազիֆէտէն ատտ իտէրիզ։

Իմսան պիւյիւք օլսուն եա քիւչիւք, ալիմ եա ճահիլ, զէնկին վէ եա ֆագըր, պիր էֆքեարա զահիպ օլմալը հազգը վար տըր։ Պու էֆքեարատա հէր քէս մէհքէմէի ազլընըն Թանգըգ ու Թէտգըգ վէ Թէմիզիզինտէն սօնրա, սահիպ օլուր. վէ պու եօլտա քէսպ օլունան էֆքեարը խալիանէյէ վէյէվ եանլըշ օլտուղու ճիհէթլէ, իթիրազ ճայիզ օլսա պիլէ, հիւրմէթ վէ րիայէթ, վէզայիֆի ինսանիյէտէն տիր։ Պու պէօյլէ օլտուղու հալտէ, վասակ իսմինէ չայէսթէ օլան օլ ատամ տըր քի, ալըլընըն իլամընը փայիմալ իլէ, գալպինին վէրտիկի չէհատէթ ալէյհինէ հիւքմիւ ։ Իշթէ պու մազուլէլէր հազգընտա տըր սէօզիմ։

Պու վասակլարտան պիրի, Եվրօպատա Թահսիլի հիւնէր վէ մէարիֆ իլէ, խայլի վագըթլար, իլմ ու Թէրպիյէսի իգթիզասընճա, հէր քէսին հիւրմէթ ու մուհապպէթինէ նայիլ, վէ հաթթա, ատլ ու հազգ Թարաֆտարլարընըն պայրագտարլարը օլմասա չայէսթէ օլարագ, ազասընտան պուլունտուղու Համազգեաց ընկերութիւնուն պիր արալըգ րիեասէթինէ պիլէ րէֆ օլունմուշ, վէ Թէպաիյէթ իլէ տիւեանէթին, վէ իլմ իլէ իմանըն Թէէլիֆի մազաար իլէ, Թէէսիս օլունմուշ օլան չու չիրքէթ պինասընը, իլք Թանքիմ իտէնլէրտէն իքէն, պու կիւն Հասուն իլէ էլ էլէ վէրէրէք, չու չիրքէթին երգըլմագ էսասընը Թաչլար։

Նարապպ, պէօյլէ հազգանիյէթ ուզուրունա չալըշան, չիմտի պէօյլէ Թէպտիլի մէսլէք իտէպիլի՞ր մի, իլէլ վէ էսգամ նէյէրի իւմթիւար իթտիրիր։ Խայլին վիճտուտ, նիչէ գահրաման կէօնիւլլէրի եըգար, վէ էքսէր ազըլըըղ պաշտան նէ չէքէր սէֆիլ վիճտուտ տէրլէր իսէ տէ, ֆագաթ, պու զաթ մաթէրիալիսթ պուլունտուղունտան, ազըլըլը պաշ նէ՞ չէքէր սէֆիլ վէ ալիլ վիճտուտէն տէնսէ միւնասիպ օլուր։

Պու օլ արիֆ վէ ղարիֆ զաթ տըր քի, պունտան իքի սէնէ ագտէմ, Հասուն էֆէնտինին, ղուրպունն սիւրիւտէն, գօյունու չօպանըս սըրմագըըղըն, գարըր գաչտըղը միւրիլլու, միլլէթին հազգընը, քիմսէնին խապէրի օլմագըըղըն, գարըպ գաչտըղը էսնատէ, ուսուլի մէճլիսսէ սեաղա գալըըղ. Հասուն էֆէնտինին եիւզինէ, վէ պիւթիւն միլլէթին գուլագլարը իշիտէպիլէճէք սէս իլէ, «էօյլէ իսէ, տէմիշ տիր, գարըը պիզէ պիր չէյ գալմազ, իլլա պաշըըըզա սիեանլար էօրթիւպ, չօլուգ չօճուգումուզ իլէ ազլամալը»։ Սօր իմտի եա օղուեան, սօր պու ատէմէ, նէ՞ տիր պու հալ ։ Սօր, էկէր օ ճէվապ վէրմէզ, եախօտ տիլի իլէրի վարմազ իսէ. վէքեալէթին պէնի ճէվապընը սանա վէրէյիմ։

«Պէն մին էվվէլինտէն, միլլէթ մէսէլէսինի էյի Թէճէսսիւս իթմիւպ, Հասունուն իտտասը վահի օլտուղու կիպի, էքսէրիյէթի միլլէթ, եանի անտի-հասունեանլարըն եէտինտէ հազգը պուլունտուղունու էյի գանմըշըմ տըր։ Վէ միլլէթիմին հուգուգ վէ իմթիեազաթընը մուհաֆազա իյլէմէկէ, միւմքին մէրթէպէ ճահտ ու ղայրէթիմի էսիրկէմէմիշիմ տիր, ֆագաթ զանն օլունմասըն քի, պէն տին, վէ պու խուսուս Գաթօլիք մէզհէպի ուզուրունա, պունճա վագըթլար, պունճա զահմէթլէր իւթթիւար իյլէմիշ օլաեըմ. անճագ պիր ինսանա, ապաճընտան պուլունտուղու միլլէթին հազգընը վիրայէ իթմէք պօրճ պուլունմասը հասէպի իլէ, միլլէթ ու տէվլէթ ուզրունա չալըշմըշըմ տըր։

Եօգսա պիզիմ էսնաֆ բաբաալարըն, էԹիկի բէչինէ ույմագ վարդապետութիւնլարընա կիւլտիւքլէրի կիպի, սանէ րէսմի պիր կիւնտէ քիլիսէտէ պուլունուրլար, վէ պազէն սօֆուլուգ Թասլարլար իսէ տէ, ս տա միւշթէրիլէրինի իւրքիւթմէք իչին տիր, պունտա տա խապաթ, անճագ աչըգ Մէճմուայա սէրճ իթտիրտիկիմ պիր պէնտին մէալինի սէօյլէյիմ։

Եա՜ սաֆտէրուն ճէմաաթ, նի՞չին վահի էֆքեարլարա զահիպ օլարագ, չունքու պունա Թափընըրըընըզ։

Ինսան տէտիկին, … ։ – Սիզին Քրիստոս տէտիկինիզ տախի, …, բաբա վէ Հասուն տէտիքլէրինիզ, օնլար տա … , Նիհայէթ, ճիւմլէմիզ մայմունտան պաշգա պիր չէյ տէյիլիզ։ Պէն պու իթիգատտէ օլուպ, մաթէրեալիսթ կէլմիշ մաթէրեալիսթ կիտէճէք իքէն պիրտէ վիճտուտ միհն ու մէչագգաթա տաեանամամաեաճագ, վէ ազլ իլէ իտարէ օլունամաեաճագ պիր հալէ տիւչտիւ։ Հասուն էֆէնտի, քի Թիլքիտէն պիր կիւն էվվէլ տօղմուշ տուր, չու հալիմին ֆարգընա վարընճա, պէնի չաղըրըպ տէտի. — ա՜ էվլատ, արթըգ վիճտուտի զահմէթէ գօյմանըն վագԹի տէյիլ տիր, կէլ արապամա պին, Թիւրքիւմիւ չաղըր, պէն սէնին չարէնի պագարըմ տէտի, վէ վագաատա պազտը։ Հիչ պիր վատընտա պուլունմաեան, պունտա պուլունտու. Պէնտէ, նէ՛ չարէ, արթըգ պայրաղը չէվիրտիմ. իշթէ եիկիրմի պէշ սէնէլիք բէրհիզտէն սօնրա, եէնիտէն լահանա Թուրշուսունուն հիքեայէսի։ Շիմտի, հէր քէս պանա, սէնտէ գարաքթէր (Թապիաթ) տէտիքլէրի միւպարէք եօգ մու տուր տէրլէր։ Աճայիպ, մայմունըն Թօռունունուն էքսիլի ղարագթէր իմի։ Անճագ էկէր էքսէրիյէթ միլլէթի, եանի անտի-հասունեանլար էյի տիւշիւնսէլէր, պանա պիր Թագըմ սիթէմ իտէճէք էէրտէ, ատէԹա Թէշէքքիւրլէր իթմէլի տիրլէր, չիւնքի պէն պիր Թագըմ սավաթալար իլէ, էկէր Հասունեանլարը քէօրլէտիպ սաչմա սարան եօլլարա սէվք իթմէմիշ օլայտըմ, անտի-հասունեանլար, նէ՞րէտէ մուզաֆֆէր օլուրլար իտի։ Իշթէ պիրինճի վասակըն Թէրճիւմէյի ահվալի։

Կէլէլիմ իքինճի վասակա, պու զաթ տախի, Մխիթարեան չակիրտանընտան վէ իլմ ու մէարիֆ ասհապընտան օլուպ, հաթթա, Համազգեաց ընկերութիւնուն րիեասէթինտէ միւտտէթ մէտիտէ պուլունտուղտան սօնրա, գալէմինի տախի էնվարը ուլումէ պաթըրտըրագ, նիչէ էդհանը Թէնվիր իյլէմիշ, վէ միւվէրրիխինի պէնամտէն օլուպ, ազ չան ու չէօհրէթէ նայիլ օլմամըշ իքէն, պու կիւն պալատէ վաֆրընը իյլէտիկիմ վասակ իլէտէ, իթթիֆագ իտիպ, ճէհալէթլէրինտէն նաշի, տինի վէզայիֆի Թէպաիյէթ իլէ, իմթիզաճ իթտիրէմէյէն, պիր ֆըրգանըն պաշընտա պուլունուրլար, պիրի սըրֆ ուսուլը իտարէյէ, վէ Թէտապիրի նամիւէսսէրիյէ սարֆը էֆքեար իլէ, տիկէրի տախի, գարակէօզ բէրտէսի օլան Սէտայը Հազգանիյէթ ղազէԹասըն արտընտան գալէմինի կիւճ իլէ « սալլար։ Ալիլ վիճտուտ էլինտէն, նէ չէքէր ազըլը պաշ։ »

Պիր վագըթ րէֆիքլէրի՛ օլան պու զաթլարըն հալինէ եիւրէյիմ գան աղլար։ Վէ պիրտէ, պաթըլ օլտուղունա զաթէն գանմըշ օլտուգլարը էֆքեարըն իլանընա ալէթ, վէ վասըթա օլան ղազէթայէ Սէտայի Հազգանիյէթ իտի վէրմէլէրինի, աճէպ տավալէրինին եիւրիւմէսինէ մէտա՞ր մը սատ իտէյօրլար։

Սօրուն բաբաալարընըզա, հա՞նկը Թութտուգլարը եօլ պաշա չըգտը քի, պունտանտա պիր ֆայտէ մէմուլ իտէպիլսինլէր։ ԻշԹէ պէնիմ կիպի բէք չօգ զէվաթ տախի, պու վասակլարա պու եօլտա նասիհաթլար իթտիլէր իսէ տէ, «էօլիւ եըլգաեանըն հազգը տօղրուլմազ, էօլիւնիւն ճանը իսթէր

ճէննէթէ, վէ իսթէր ճիհէննէմէ կիթսին» տէյի ճէվապ վէրտիլէր։

Իշթէ Թարաֆէյնին այխարհականլարըն մուգայէսէսի, իլէրուտէ եկեղեցականլարըն մուգայէսէսինի լսախի պէեան իթմէյի վատ իսէրիմ։

Համազասպ ջնէրոնիան ազգ հնոսթարը։

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի Շահանէ էլչիսէ խանէի ամիրէսի իչին միւպայէասընա լիւզումկէօրիւնէն սէքսէն պին (80,000) արշըն իքինճի կէվէր չուհասընին Տարի Շուրատա միւնագասա իտիլէճէյի ադէմճէ զաղէթալար իլէ իլան զբլընմըշ իսէ տէ, լիւզում կէօրիւնէն ալթմըշ պին (60,000) արշըն իքինճի կէվէր, վէ 3,500 արշըն պիրինճի լուի, վէ 7,500արշըն իքինճի լուի չուհալարը պու կիւն միւնադասայա գոնուլարագ, պունլարան իքինճի կէվէր չուհասընին պէհէր արշընը 37, վէ պիրինճի լուի չուհասընին պէհէր արշընը 38 1/2, վէ իքինճի լուի չուհասընին տասխի պէհէր արշընը 43 1/2 զուրուշա միւպայէասը թալեպի իւզերինէ գալմըշ իսէ տէ, մարթին 19 ընճը փինճէմպիհ կիւնիւ սաաթ տօգուզա գասար իմհալ գբլընմըշ օլմաղա, պու միւտէթ իչինը թէնզիլինէ թալեպ օլանլար վար իսէ, եէվմի մէզքիւրատ, Շուրայի մէզքիւրէ կէլմէլէրի։

12 մարտ 1870

Պապը Ներսաքէրի

ԻԼԱՆԱԹ

ՉԻՒՐԻՒՔ ՏԻՇԼԷՐ

Տիչ չէքմէք պարպարճա պիր ամէլիեաթ տըր, չիւնքի պու կիւնքի կիւն, չիւրիւք տիր տէյէրէք չըզարըլան քեաֆֆէյի տիչլէր տիւզէլիպ գուլանըլապիլիր։

Չիւրիւք պիր տիչի իլը էվվել սաղալթմալը վէ պատէհու տէյիլ քի տիչլէրի սիեահլաթտրրպ չիւրիւթտիրէն ալէաթլար, իլլա ալթուն եախօտ բըլաթին ի է օլտուրմալը տըր։

Պիր տիչ էյի տօլմուշ օլտուղտա, էօմրիւնիւն սօնունա գատար գուլանըլապիլիր։ Էկէր պազէն տիչ պօչալըր իսէ, սէպէպի տիչի տօլտուրան տիչճինին ճէհալէթ վէ չօլփազըղը տըր։

Իքի սէնէտէն պէրու Իսթանպօլտա տիչճիլիք սանաթընը իճրա իթմէքտէ օլան տօքթօր Տօրինիի, 20 սէնէ Բարիստէ բըրաթիգա իթմիշ տիր։ Իսթանպօլտա մէրգում տօքթօրտան մատտա տիրլօմասը պուլունան տիչճի եօգ տուր։ Յօքթօր Տօրինիիէր կիւն ալաֆրանկա սաաթ օն պիրտէն պէշէ գատար Պէյօղլուտա Ասմալը-Մէսճիտ սօղաղընտա վագը 15 նիմէրօ իլէ մուրագամ խանէտէ պուլունուլ, կէլէն միչթէրլէրի գապուլ իտէր։

Օն սէքիզ սէնէ Բարիստէ տիչճիլիք սանաթընը իճրա իթմիշ օլտուղու հալտէ, պու կիւնլէրտէ Տէրսաատէթէ կէրմիշ օլան տօքթօր Տօրինիինին պիրատէրի տախի, էր կիւն ալաֆրանկա սաաթ 8 տէն 5 է գատար իսթանպօլտա Ռէօբրիւ պաշնտա Ինթիսապը գարչըսընտա պիր մաղազատա պուլունուլ, կէլէն միչթէրլէրի գապուլ իտէր։

Սրվա իչին էրմէնիճէ վէ Ֆրանսըզճա իչին, սինանի քէմալ իրմիշ պիր միւտէրրիս իսթէնիլմիշ տիր. Թալեպ օլանըն Թարաֆըմըզա խապէր վէրմէսի իխպար գբլընը։

ՍԱՁԼԱՐԱ ԳՈՒՎՎԷԹ ՎԷՐԻՃԻ ՔՕՔՈՒԼՈՒՆ ՄՈՒԱԼԻՃԷ

Շիմանիյէ գատար լիճատ օլունան մուալիճէլէրտէն հիչ պիրիսի պաշտա սաչ օլմասան եէրլէրինտէ, էկէր պաշ տէրլիսինտէ օլան տէօքիւլմիւշ սաչլարըն քէօքլերի չիւրիւմիւշ իսէ, սաչ հուսուլ էկէթիրէմէզ տիր։ Լաքին, էկէր քէօքլէր չիւրիւմէմիշ իսէ, Վիկթոր Նամ քրքուլու սաչ սուրեու, չօգ ատֆա աղ վագըթ գարֆընտա կիւզէլ սաչ հուսուլ էկէթիրէճէք տիր։ Եալընըզ պիր գաչ ատֆա պու մուալիճէտէն պաշա սիւրմէքլի, գուվվէթիպզէնմէյէ, վէ պէյազանմասա, վէ տէօքիւլմէյէ մէյլալ պուլունան սաչլարա չօգ գուվվէթ վէ փարլագլըգ վէրիպ, ասլը ըէնկինէ կէթիրէպիլիր, վէ տէօքիւլէճէք օլան սաչլարը տախի գուվվէթլէտէրէք, պաշտա սաչլարը չօղալտրը։

Իշ պու մուալիճէ պէյազ օլտուղունան, էսվապը ասլա լէքէ էթմէզ, վէ կիւզէլ քէքուլու օլուպ, հէր կիւն սաչ եաղը եախօտ փոմատա գուլանմասա, ատէթի օլանլար, պիր թագըմ զարարը եաղլար, վէ փոմատալարըն եէրինէ, մէզքիւր քէքուլու սուտան գուլանալար քէնտիլէրինէ մէնֆաաթլը օլուր։

Մէզքիւր սու էհվէն ֆիյաթլէ սատթըրը, Ասիթանէտէ, Գալաթատա Ս Մ. Մինասեանը Ամերիգան մաղազասընտա։

ՏՕԳԹՕՐ ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

Միւմսիլեյհ տօգթօր Պէյ օղլուտա Ինկիլիզ սէրայը գարուսու տիվանը սըրտանտա Համմալ պաշը սօգաղընտա վագը 68 նիւ մէրօլու խանէսինտէ, բազար իրթէսի կիւնլերի, սաաթ պէշտէն օնա գատար, թէքբարէն խալլաթ սաղմաեա պաշլամըշ տըր։

Ամէրիքա, Ֆրանսա, Զէլէյէրիա, Իրլանդա, Բրասիլ, Պէլճիք Իսբանիա վէ Թիւրքիա հիւքիւմէթլէրինէ 800.000 700.000. 600.000. 500 000 400 000. 300.000. 200 000. 100.000. ֆրանք էսբ կէնէրէն, վէ 30 մինէտէն 60 մինէյէ քաղար վարէլէրի պուլանան էնթէրեսլի մէսէլէսինտէ պէյնէ մեքթուպ գէլտի։

Մէզքիւր իսթիգրազ պիլէթլէրի հէր ա-չէքիւրիւրէր։

Գէզա, Օսմանլը հիւքիւմէթի իսթիգրազլարը եանի, Լսնամը Ումումէյէ, 1865, 1863 1869 սէնէլէրի իսթիգրազլարը, Սօսիէթի ժէնէրալ Օթօման վէ Դրէյֆի ժէնէրալ Օթոման սէհիմլէրի տախի պուլունուր։

Մէզքիւր մէրքէզի տէբօղիթօ, հէր գաղզի հիւքիւմէթին օլուր իսէ օլսուն, գաղանան պիլէթլէրինի ըսգօնթօ իտէր։ 10, 20, 40, 60, 100, 200. 300, 400, 500 ֆրանք։ Վէրիլէբէք պիր պիլէթ սաթըն ալընարգասպալէտտէ պէեան օլունան ճէսիմ մէպաղլարտան պիրիսի գաղանըլապիլիր վէ դաղանմատըզը հալտէ, սաթըն ալընան պիլէթ ուֆագ պիր ըսգօնթօ իլէ սաթըլապիլիր։

Փեսրվար 15 աէ չէքիլէճէք օլան Սաբսօնեա պիլէթլէրի, պիր տէֆա չէքիլիշ իչին իթիպարը օլտուղու հալտէ, 25 դրչա սաթըլմագտա տըր։

Պինանէն ալէյհ, պալէտտէ պէեան օլունան պիլէթլէրտէն սաթըն ալմագ իսթէեէնլերին, Էվրօպանըն քեաֆֆէյի իսթիգրազլարըն գօմիսիօնճուսու պուլունան Ժ. Տ. Ճանէթօնուն Գալաթատա Մինիսիրալիթ խանը իթթիսալինտէ վագը 16 նօ. իլէ մուրագամ մաղազասընա մուրաճաաթ իլլէմլէրի։

ԷՎԱԼԻՆԱ ԲՕՄԱՏՍԱԸ

Մէզքիւր բոմատա սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէն իթթիքտէն մատտա սաչլարա պիր կիւզէլլիք վէրիր օլուպ, խասթալըգ վէ եախօտ իսթիեարլըգ սէպէպինտէն սաչլարընը գայպ իթմիշ օլանլար իչին չիմտիյէ գատար իճատ օլունան իլաճլարըն պաշլըճասը տըր։

Էվալինա բոմատասը աղ վագըթ զարֆընտա սաչլարըն տէօքիւլմէսինի մէն իտիսլ, քէօքլէրինի գուվվէթլէթտիրիր վէ սաչլարա քէնտի էվվելքի բէնկլէրինի քէսպ իթտիրիր։ Աղ վագըթ զարֆընտա սաչլարըն ուղանմասը իչին մէզքիւր բոմատա իլէ սաղալ վէ սաչ իչին մախսուս օլան բոմատա իսթիմալ օլունմալը տըր։ Մէզքիւր իլաճլարը պիր իքի հաֆթա իսթիմալ իլլէմիշ օլան 17 չաղընտա տէլիդանլըլար, ուղուն վէ իքէք կիպի սաղալարա մալիք օլմուշլար տըր։

Մէզքիւր Էվալինա բոմատասը, Գալաթատա Նիւքսէք գալտրըրմատա Մ. Վէլիչ վէ գումրանեասընդն 86 նիւմէրօլու էճզախանէսինտէ սաթըլըր։

ՍԱՀԻՊ ԳԱԶԷՐԱՆ
ԿԱՐԱՊԵՏ Ց. ԵՐՆՈՍԵԱՆ

ԼԻՎԱՆԹ ՀԷՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԻՍԱՆԷՍԻՆՏԷ
ՊԷՏՕՂԼՈՒՆՆԱ ՏՕՂՐՈՒ ԵՕԼՏԱ, ՏՕԹՕԿՐԱՅ ԱՊՏՈՒԼԱՀ
ԳԻՐԱՏԷՐԼԷՐ ԳԱՐՇԵՐԸՆՏԱ ՆՈՒՄԷՐՕ 467.

ՄԱԼԱՏԻ ՏԸ ԲՕԱԹՐԻՆ

(ՀԷՕՏԷ-ԻՍԼԱԼԷՊԼԸ)

ՍԻՐՕ ՏԻՐՄՖՕՄՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԿՐԻՄՕ ՎԷ ԳՕՄԲ · ՓԱՐԻՍՏԷ ԷՃԶԱՃԸ

Մէզքիւր թէրթիպաթըն թէէսսիրի ադիմի, 1857 սէնէսինէն պէրու, մէշհուր հէքիմիէր թարաֆընտան կէօրիւլմիշ տիր։ Կէրչի չիմտիյէ գատար չօգ թագլիտլէրի չըգմըշ իսէտէ, հիչ պիրիսինտէ օնա մանէնտ պիր թէէսսիր կէօրիւլէմէմիշ տիր, իմտի, էհալիյէ էքիտէն նասիհաթ իտէրիզ քի, մէզքիւր չուրուպու ալտրգլարընտա, հէմ տայիմա ըէնկինին կիւզէլ պիր կիւլ գըրմըզըլըղընտա օլմասընա, վէ հէմտէ չիչէնին էթրաֆընտա քէնտի իմզամըզ պուլունմասընա տիպգամ իթմէյի տիրլէր։ Մէզքիւր չուրուպուն իսթիմալիյէ էօքսիրիւք քէսիլիր, կիճէ թէրլէմէքլիք տէֆ օլուր, վէ քէյֆիզ չարուգ սուրէթտէ չիֆա պուլուր։ Պու իլաճ կէօքիւս բահաթսըզլըղը, նէզլէ, նէվազիլ, պլրօնչիթ իլլէթի իչին քէք ալէա տըր։

Պունլար Տէր սատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումբ. վէ Կանղիւք պիրատէրլէր, վէ Տէլլա Սուտա, վէ Մ. Ծաննի էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տըր։

ԲԱՍԹԻՅԼ ՏԻԺԷՍԹԻՎ

ՏԸ ԼԱԳԹԱԹ ՏԸ ՍՈՒՏ Է ՏԸ ՄԱՆԵԷԶ

ՏԸ ՊԻՒՐԷՆ ՏԻՒ ՊԻՍՍՕՆ

Փարէսին հէէէմլէէ Ա.էսոպեմի էմբէրէուլը մէուէֆֆիքնա

Նայէլ օլմուշ էճզաճը։

Մէզքիւր բասթիլէր, թասմը հազմ իթտիրմէքլիյէ խրտմէթ խանէն եօլլարտա վուգուպուլան հէր նէվի պօղուզլըզլար իչին եէնի վէ հէքիմլիք սանաթը թապիի գանունլարընա բէք մուվաֆֆիգ պիր մուալիճէտիր պու։ Մէզքիւր մուալիճէնին թէրթիպաթընտա Վիչի սուեու վէ սայիր մատէն սուլարը էճզալարը մէվճուտ պուլունտուղունտան, քեաֆֆէյի հէքիմլէր թահսին իթմէքտէտիրլէր։ Պունուն պաշլըճա մուհասէնաթը, կաթրիթ։ կաթրալէթ, կաղ կէրի կէլմէսի, միտէ շիշքինլիյի, եէմէքտէն սօնրա իրթիֆրա կէլմէսի, հազմ իթմէքլիք կիւճիւղիւ, վէ միտէ աղրըլարընտա կէօրիւլմէքտէ տիր։

Պունլար Տէր սատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումբ. Կանղիւք պիրատէրլէր, Տէլլա Սուտա վէ Ծաննի էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տըր։

Բ. Ր Ֆ Ի Ի Ս Ը Ր Ի Վ Հ Ի Գ Թ Օ Ր Ի

ԻԼԱՆԿԼԱՆԿ

ՐՕԱ ՏԷ ԲԱՐՖԷՕՆ

ՐԻԿՕ ՎԷ ԳՕՄ · ՓԱՐԻՍ

Պու կիւնքի կիւն էն պիւյիք քիպարղատէլէր իլէ էհլի մէրագ օլան զաթլար, Բարֆֆէնմըզ Վէյնբերգընը մալէրինէ զիեատէիլէ իթիպար վէ բաղդէթ վիրմէքտէ տիրլէր, չիւնքի մէզքիւր Ֆապրիգա թապլէթէ տայիր օլան գօգուլու չէյլէրին թէրթիպի գրմինտա էն ալէա էճզալար իսթիմալ իթմէք, վէ հէր մալի հագգընտա քէսպի մէհարէթի մախսուս խլէմիշ տիր։

Իլանկլանկ բահարյա թէրթիպ իյլէտիկի եէնի գօգուլու թէրթիպաթլէրիքի, ֆանտազիզանիսէ իլէ իմգիքտէն չէքիլմիշ օլտուղու հալտէ, Ֆիլէրին ատալարընտան ճէլբի տիլմիշ օլտուղունտան, քէնտի գօգուսու լսթէքլէյէ վէ զարբէքլիյէ իլէ, էրիպէ գապուլ իթմէզ մերթեպէտէ պուլունմագտա տըր։ Իմտի բայիհայի լաթիֆէյի սէվէն զաթլարըն էնթիլ իչին մէզքիւր սուեու իսթիմալ իյլէմէլէրինի նասիհաթ իտէրիզ։

ԻԼԱՆԿԻԼԱՆԿ ԽԻԻԼԱՍԱՍԸ

Վէ

ՄԱՆԵԼԼԱ ՊՈՒՔԷՍԻ

ԹՕԼԻԹԻՆ ՐԻԿՕ

Եախօտ լէհճէտէ կիւզէլլիք, թազէլիք վէ պէեազլըգ հրքիզ իտիճի, վէ թէհսպսէիրէ չաեան պիր նէվի թալեթի սուէօ տուր քի, էն սօնրա իհտաա օլունան տըր։ Մէզքիւր սուէուն Գօլնէա սուլարընտան, վէ Ֆլօրիտա սիրքէլէրինտէն վէ սուլարընտան ալէա մէրթեպէտէ պուլունմասը ճէրհ օլունմազ տէրէճէտէ տիր։

ՄԻՐԱՆՏԱ ԵԱՂԸ

Վէ

ՄԻՐԱՆՏԱ ԲՕՄԱՏՍԱՍԸ

Պու էօյլէ պիր մէշհուր թէրթիպաթ տըր քի, սաչլարը իչին պիր խպինէ մազամնտա թութուլսա ճայիզ տիր, չիւնքի գուվվէթ վէ գուվվէթ վերիճի էճզալարտան թէրթիպ էտիլմիշ օլտուղունտան, բէք լաթիֆ պիր գօգու վիրմէքտէ օլտուղու հալտէ, սաչլարա կիւզէլէք վէ գուվվէթ տախի վիրմէքտէ տիր։

ՄԻՐԱՆՏԱ ՍԱՊՕՆՈՒ

Զամդամ վէ մարուլ օրտէ եախօտ սուէօ էլէ էքիլմէզ։

Մէզքիւր սապօնուն պաշգա սապօնլարտան ալէա օլմասընը անլամագ իչին, պիր քէրրէ անլէր էլէ թամամիգ իթմէք քեաֆի տիր, պու սապուն վիճուտին տէրիսինէ գատիճէվարի պիր եումուշագլըգ վնրտիքտէն պաշգա, քէօքիւրմէտէ վէ լաթիֆ գօգուեա տախի մալիք պուլունմագտա տըր։

ՏԱՆԹՕՐԻՆ ՐԻԿՕ

Վէ

ԳՐԷՄ ՏԱՆԹԻՖՐԻՍ ՍՕ ԻՏԻՖԻՑԷ

Տանթէրին էօյլէ պիր բուհ (էլէքտիր) տուր քի, բէք ինճէ վէ լաթիֆ պիր գօգուեա մալիք պուլունտուղու հալտէ, տիշլէրին էթլէրինի գավիէշտիրիր, վէ տիշլէրի չիւրիւմէքլիքտէն հէճիզ իտէր։

Գրէմ պան Ինֆրէ վէ եախօտ տիշ մաճունու օլ գատար ալէա պիր թէրթիպ տիր է, թօալէթին պու գօլունտա պիւյիւք թէպատիւլսթ վուգուրնէ, չէյլէ քի ազ եա չօգ իթօալէթին պու գօլունտա պիւյիւք թէպատիւլսթ վուգուրնէ, չէյլէ քի ազ եա չօգ իթ-չինտէ ատիտ պուլունան վէ թէհլիքէլի օլան թօգլարրն (բուտրա) վէ օքեա լարրն գալգմասընա ռեպէպ օլմուշ տուր։ Մէզքիւր մաճունու իսթիմալ իթմէք իչին, եաշ պիր ֆրրլարը իւզերինէ սիւրէրէք ճիւզիւճէ ալմագ, վէ տիշլէրէ սիրմէք քեաֆի տիր, վէ պէյլէլիքլէ տիշլէրին պիր տիլպեր պէեազլըգ քէսպ իտէճէյի միւճէրրէպ տիր։

Պունլար Տէր սատէթտէ Մ. Վէլիչ վէ գումբ. վէ Մ. Գանղիւք պիրատէրլէր, վէ Մ Տէլլա-Սիւտա էճզախանէլէրինտէ սաթըլմագտա տրբլար։